

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของกลุ่มประเทศอาเซียนในบทที่ผ่านมาพบข้อเท็จจริงและข้อบกพร่อง ที่ควรดำเนินการการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นมาตรฐานสากลสอดคล้องกับหลักการเปิดเสรีทางการค้า การลงทุน บริการ และการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี เมื่ออาเซียนกับความร่วมมือด้านการคุ้มครองผู้บริโภคมีสาระสำคัญ โดยเน้นไปที่บทบาทของภาครัฐในการสร้างมาตรการหรือกลไกการคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับหลักการสากล นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นไปที่การแลกเปลี่ยนข้อมูลกฎหมายและนโยบายของประเทศสมาชิกเพื่อดำเนินการให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตามระบบการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพย่อมมิใช่ดำเนินการของภาครัฐในเชิงรุกแต่เพียงฝ่ายเดียวหากแต่จะต้องเป็นการร่วมมือกันของทั้ง 3 ภาคส่วน ในสังคม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมหรือประชาชนด้วย ดังนั้น ภายใต้ยุทธศาสตร์ของอาเซียนจึงเน้นไปที่การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริโภคได้มีส่วนร่วมในการปกป้องและคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้บริโภคด้วยกันเอง ควบคู่กันไปกับการใช้มาตรการของภาครัฐมาคุ้มครองด้วย โดยเน้นการให้ความรู้และข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคทั้งนี้ หากผู้บริโภค มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันสิทธิของตนเองก็จะช่วยลดปัญหาการละเมิดสิทธิผู้บริโภคหรือคดีผู้บริโภคลงได้

ปัญหาที่กล่าวมาในบทก่อน ๆ พบว่าเรื่องของเงื่อนไขความรับผิด ซึ่งประกอบด้วยคำนิยามของประเภทของสินค้าและลักษณะของสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Defective Products) บุคคลที่ได้รับความคุ้มครอง บุคคลที่ต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และขอบเขตความรับผิดของประเทศสมาชิกอาเซียน เกิดปัญหาจากที่หลายประเทศไม่มีกฎหมายเฉพาะ เรื่องความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยใช้ภายในประเทศของตน ต้องนำหลักความรับผิดในความชำรุดบกพร่องของตัวสินค้าตามหลักสัญญาและหลักละเมิดมาใช้บังคับแทน และข้อจำกัดความรับผิดในสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของผู้ประกอบการ เช่น ข้อจำกัดความรับผิด ตาม

ข้อกำหนดในสัญญา เหตุขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน การเอาเปรียบ ผู้บริโภค หลักสัญญาไม่เป็นธรรม ต่าง ๆ ที่รัฐต้องการคุมไม่ให้มีการเอาเปรียบผู้บริโภค โดยกำหนด กรอบว่ารัฐควรกำหนดคกเว้นหรือจำกัดความรับให้ผู้ประกอบการได้ในระดับใดถึงเป็นธรรม แก่ผู้ประกอบการและผู้บริโภค ต่อมาคือปัญหาของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการฟ้องคดีแทน ผู้บริโภค ความจำเป็นในการที่รัฐต้องเข้าช่วยเหลือในการฟ้องคดีแทนผู้บริโภค ปัญหาการเยียวยาให้แก่ ผู้บริโภคและการบังคับคดีกับผู้ประกอบการ และหลักการสำคัญที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งเน้นและ ต้องการ ให้เกิดขึ้น คือ หลักการคุ้มครองทางกฎหมายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Legal Harmonization) เพื่อสร้างมาตรฐานทางกฎหมายให้เกิดขึ้นและใช้บังคับได้จริงภายในภูมิภาคอาเซียน จึงมีความจำเป็น ต้องจัดทำกฎหมายให้สอดคล้องกัน โดยนำจุดเด่นของความรับผิดชอบต่อความเสียหาย อันเกิดจาก สินค้าที่ไม่ปลอดภัย ในเรื่องความรับผิดชอบเด็ดขาด มาใช้บังคับภายในข้อตกลงอาเซียน ว่าด้วยความรับผิด ต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

แนวคิดที่ผู้เขียนต้องการเสนอแนะ คือ ให้กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนร่วมลงนาม ในอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน โดยใช้แม่แบบ ของสหประชาชาติเพื่อทำให้กฎหมายเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เป็นมาตรฐานเดียวกันภายในอาเซียนและสอดคล้องกัน เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญา ซื้อขายสินค้านานาชาติระหว่างประเทศ (United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods 1980 (CISG)) หรือในการพัฒนาระบบงานอนุญาโตตุลาการ อาเซียนอาจถือตามกฎหมาย แม่แบบของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศของสหประชาชาติ UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration โดยไม่จำเป็นต้องนำมาทั้งหมด อาจหยิบยกมา เพียงบางส่วนที่เห็นว่าเหมาะกับเศรษฐกิจและวัฒนธรรมภายในภูมิภาคอาเซียนและจัดประชุมกัน เพื่อหาประเทศเจ้าภาพในการจัดทำข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจาก สินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยการนำต้นแบบของ EC Directive 85/374/EEC มาใช้เป็นฐานในการร่าง ข้อกำหนดดังกล่าว จากนั้นจึงศึกษาข้อดีข้อเสียของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายว่าด้วย ความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่มีอยู่แล้วภายในประเทศสมาชิกแต่ละ ประเทศเพื่อศึกษาจุดเด่นจุดด้อยและสิ่งใดที่ประเทศสมาชิกเห็นว่าควรนำมาใช้ร่วมกันและปรับปรุง กฎหมายให้เป็นมาตรฐานสากลสอดคล้องกับหลักการเปิดเสรีทางการค้า การลงทุน บริการ และ การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีต่อไป แต่ทั้งนี้ จะต้องไม่ดำเนินการฝ่ายเดียวและยอมเสียเปรียบ ประเทศอาเซียนอื่น ที่ยังคงปล่อยให้กฎหมายภายในของตนเป็นอุปสรรคและขัดต่อหลักการ เปิดเสรีประชาคมอาเซียนและ AEC โดยมีความพยายามที่จะยึดให้มีการหารือและปรึกษากันในลักษณะ วิถีทางอาเซียน (ASEAN Way) และในสำนักงานอัยการสูงสุดควรดำเนินการเจรจาจัดทำ MOU กับ

สำนักงานอัยการสูงสุดของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนที่ปัจจุบันมีกับสาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสหพันธรัฐมาเลเซีย

ผู้เขียนมุ่งศึกษากฎหมายความรับผิดที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของกลุ่มประเทศ CLMVT คือ ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและราชอาณาจักรไทย เนื่องจากเป็นประด้อยพัฒนา และมีเขตพื้นที่ติดต่อกับและค้าขายกับราชอาณาจักรไทยและมีวัฒนธรรมใกล้เคียงกันจากการศึกษาพบว่า เมื่อเริ่มใช้กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของกลุ่มประเทศ CLMVT เกิดปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับเงื่อนไขความรับผิดของผู้ประกอบการ ข้อยกเว้นและข้อจำกัดความรับผิดของผู้ประกอบการ การไม่มีองค์กรในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคและหน่วยงานที่รับผิดชอบฟ้องคดีแทนผู้บริโภค ปัญหาการกระทำการพิสูจน์ที่ต่างกันและข้อแตกต่างของการดำเนินกระบวนการพิจารณาแบบสามัญกับกระบวนการดำเนินคดีแบบกลุ่ม จากปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้เขียนจะเสนอแนวทางการจัดทำข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพื่อให้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยนำหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (strict liability) มาปรับใช้ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในภูมิภาคอาเซียน

5.2 ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการรวมกลุ่มกันของอาเซียนนั้นเป็นการรวมกลุ่มที่ไม่มีสถานะทางกฎหมายเป็นแบบของ EU ซึ่งมีลักษณะเป็นองค์กรกึ่งเหนือรัฐ (Semi-Supra Organisation) ดังนั้น อาเซียนจึงไม่สามารถออกกฎระเบียบ (Regulation) แบบ EU ได้ด้วยเหตุนี้เองอาเซียนจึงไม่มี ASEAN Regulation ต่างกับ EU ที่มี EC Regulation ซึ่งสามารถใช้บังคับกับรัฐสมาชิกของ EU ได้ ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางเป็นการจัดทำข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแทนเพื่อให้ประเทศสมาชิกรับข้อตกลงดังกล่าวไปบัญญัติเป็นกฎหมายภายในประเทศของตน และเมื่อมีการร่างข้อตกลงดังกล่าวและจัดทำสำเร็จแล้ว จึงผลักดันให้มีการจัดประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ต่อไป เพื่อให้ประเทศสมาชิกลงนามร่วมกัน จากนั้นจึงผลักดันให้ประเทศสมาชิกแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับข้อตกลงดังกล่าวและเสนอให้แก้กฎหมายภายในประเทศไทยให้สอดคล้องกับร่างข้อตกลงดังกล่าวด้วย

5.2.1 ข้อเสนอแนะให้จัดทำข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

ทางแก้ที่ผู้เขียนเห็นว่าเป็นทางออกที่ดีที่สุดคือ แนวทางการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ที่จะเจรจาตกลงแนวทางร่วมกันในการจัดทำระบบกฎหมายภายในของประเทศสมาชิกในเรื่องความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกลมกลืนกัน ผู้เขียนจึงเห็นว่าประเทศที่เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ควรหยิบยกประเด็นเรื่องแนวทางในการจัดทำข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพื่อให้ประเทศสมาชิกลงนามร่วมกันและทำการตรากฎหมายและอนุวัติการกำหนดความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

เรื่องของการกำหนด **“บทนิยาม”** ที่ประเทศสมาชิกพึงนำไปบัญญัติเป็นกฎหมายภายในของตน ผู้เขียนเห็นควรต้องกำหนด ดังนี้

นิยามของคำว่า **“ผู้ประกอบการ”** ว่าหมายถึง บุคคล นิติบุคคลหรือองค์กรใด และได้ดำเนินการอย่างไรกับสินค้าบ้าง โดยผู้ประกอบการต้องรวมถึงผู้ประกอบการที่ให้บริการและโฆษณาสินค้าด้วย เพื่อให้ครอบคลุมผู้ประกอบการทุกภาคส่วนทั้งที่เป็นผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย ผู้ขาย ผู้ส่งออก ผู้นำเข้า ผู้ขายต่อ ให้รับผิดชอบร่วมกัน

นิยามของคำว่า **“สินค้า”** ต้องรวมถึงสินค้าทุกประเภททั้งที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่าง เป็นวัตถุที่จับต้องได้หรือจับต้องไม่ได้ เป็นสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ สามารถบริโภคได้หรือไม่สามารถบริโภคได้ซึ่งสามารถซื้อขายเพื่อการใช้งานและการบริโภคโดยทั่วไป เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจากการบริโภคสินค้าทุกชนิดโดยไม่ต้องแยกว่าเป็นสินค้าประเภทใดเพียงแต่ใช้เพื่อการบริโภคส่วนตัวก็เพียงพอแล้ว แต่จะต้องเป็นสินค้าที่มาจากผู้ประกอบการตามนิยามข้างต้นเท่านั้น

นิยามของคำว่า **“สินค้าที่ไม่ปลอดภัย”** โดยระบุว่า สินค้าที่ไม่ปลอดภัย คือ สินค้าที่ก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็เพราะเหตุจากความบกพร่องในการผลิตหรือการออกแบบ หรือไม่ได้กำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า หรือกำหนดไว้แต่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนตามสมควร ทั้งนี้โดยคำนึงถึงสภาพของสินค้า รวมทั้งลักษณะการใช้งานและการเก็บรักษาตามปกติธรรมดาของสินค้าอันพึงคาดหมายได้ ทั้งนี้ให้รวมถึงสินค้าที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย เพื่อช่วยควบคุมคุณภาพของสินค้าและความบกพร่องของสินค้าไม่ว่าจะอยู่ในขั้นตอนใดเพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการเอาเปรียบผู้บริโภค

นิยามของคำว่า **“ผู้เสียหาย”** ว่าหมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งใช้สินค้าหรือบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคส่วนตัวเท่านั้น เพื่อแยกผู้เสียหายจากการใช้สินค้าและบริการ

ที่แท้จริงออกจากผู้ซื้อสินค้ามาเพื่อจำหน่ายต่อ หรือผู้ประกอบการชิ้นส่วนส่งให้ผู้ผลิต โดยต้องมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าและได้รับความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นโดยตรง

นิยามของคำว่า “ความเสียหาย” เมื่อได้รับความเสียหายต่อ ชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย จิตใจ หรือทรัพย์สิน และจำเป็นต้องให้หมายความรวมถึงความเสียหายต่อจิตใจด้วย แต่ทั้งนี้ ไม่รวมถึงความเสียหายต่อตัวสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นเอง เพื่อช่วยกำหนดค่าเสียหายและเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายได้อย่างเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

กรอบข้อตกลงอาเซียนฯ ต่อมาที่ผู้เขียนเห็นควรให้กำหนดไว้ คือ “เงื่อนไขความรับผิดชอบ” ผู้ประกอบการจักต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยภายใต้ บทบัญญัติภายในของประเทศสมาชิกที่สอดคล้องกับข้อตกลงอาเซียนฉบับนี้ โดยมีเงื่อนไขว่า ผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยร่วมกันอย่างลูกหนี้ร่วม เมื่อสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม เป็นการนำหลักในเรื่องความรับผิดชอบโดยเด็ดขาดมาใช้ เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการปฏิเสธได้ว่าตนไม่ได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อในการผลิตสินค้าออกจำหน่าย

ข้อตกลงที่ผู้เขียนเห็นว่าสำคัญที่ต้องกำหนดไว้โดยเร่งด่วน คือ เหตุยกเว้นและจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการและผู้เสียหายสามารถยกข้อต่อสู้ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้ และเพื่อความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย โดยกำหนดว่าผู้ประกอบการไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายหากพิสูจน์ได้ว่า

- 1) สินค้านั้นมีได้เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย
- 2) ผู้เสียหายรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และผู้ประกอบการได้ออกประกาศเตือนหรือเรียกสินค้าคืนแล้ว แต่ผู้เสียหายยังคงใช้สินค้าดังกล่าวต่อไป
- 3) ความเสียหายนั้นเกิดขึ้นจากการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้าของผู้เสียหายที่ไม่ถูกต้องตามวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่ผู้ประกอบการได้กำหนดไว้อย่างถูกต้อง และชัดเจนตามสมควรแล้ว
- 4) ความชำรุดบกพร่องของสินค้ามีความสอดคล้องกับกฎระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกโดยรัฐ
- 5) ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิทยาการ ณ เวลาที่ผู้ประกอบการนำสินค้าออกจำหน่าย ยังไม่สามารถตรวจสอบความชำรุดบกพร่องในสินค้าดังกล่าวได้

6) ผู้ผลิตตามคำสั่งของผู้ว่าจ้างให้ผลิตและผู้ผลิตส่วนประกอบของสินค้าไม่ต้องรับผิดชอบหากพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ใช่ผู้ประกอบการและความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นตนไม่อาจคาดเห็นได้

ประเด็นสำคัญที่จะต้องกำหนดไว้ในข้อตกลงอาเซียนฯ และเป็นวิธีการที่ทำให้การดำเนินคดีเรื่องสินค้าไม่ปลอดภัยแตกต่างจากการดำเนินคดีโดยทั่วไป คือ การกำหนดเรื่องภาระการพิสูจน์ ให้ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของผู้ประกอบการมีหน้าที่พิสูจน์เพียงว่าการใช้ หรือการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา แต่ไม่ต้องพิสูจน์ว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของผู้ประกอบการผู้ใด และผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการประกอบ การออกแบบ หรือส่วนผสมของสินค้า การบริการ หรือการดำเนินการใด ๆ ที่อยู่ในความรู้เห็นของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ เนื่องด้วยผู้เสียหายเป็นผู้มีเสียเปรียบในแง่ของการรับรู้ข้อมูลจากผู้ประกอบการ ดังนั้นการกำหนดให้ผู้เสียหายเป็นผู้มีภาระการพิสูจน์ในเรื่องกระบวนการผลิตจึงไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง

ประเด็นเรื่องอายุความ เป็นประเด็นที่ควรเปิดกว้างให้ประเทศสมาชิกกำหนดอายุความภายในประเทศตัวเองได้อย่างเหมาะสม โดยข้อตกลงอาเซียนฯ จะกำหนดกรอบไว้กว้าง ๆ ให้เป็นแนวทางแก่ประเทศสมาชิก โดยผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบภายในอายุความ 3 ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงความเสียหายที่ตนได้รับ และรู้ถึงความบกพร่องของตัวสินค้า และรู้ตัวผู้ประกอบการที่ต้องรับผิดชอบ หรือภายใน 10 ปี นับแต่วันที่ผู้ประกอบการได้นำสินค้าออกจำหน่าย ทั้งนี้ประเทศสมาชิกมีสิทธิกำหนดอายุความภายใต้บทบัญญัติภายในของตนตามความเหมาะสมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อกำหนดอาเซียนฉบับนี้ ในส่วนอายุความผู้เขียนเห็นว่าต้องไม่เป็นการจำกัดสิทธิในการกำหนดอายุความตามกฎหมายภายในของประเทศสมาชิก เนื่องจากแต่ละประเทศมีสังคมและประเพณีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นการหาจุดกึ่งกลางระหว่างความพอดีและความพอใจจึงเป็นเรื่องยาก

ประเด็นสุดท้ายที่ควรมีในข้อตกลงอาเซียนฯ คือ องค์กรของรัฐที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภค โดยกำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องร่วมมือกันในการจัดตั้งองค์กรระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในภูมิภาคอาเซียน ให้มีอำนาจในการรับเรื่องร้องเรียนจากผู้เสียหายและส่งต่อไปยังประเทศสมาชิกเพื่อดำเนินคดี และส่งเสริมให้มีการจัดตั้งองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศตนเพื่อดำเนินคดีแทนผู้เสียหาย

5.2.2 ข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551

เมื่อได้ร่างข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยสำเร็จและมีการลงนามร่วมกันของประเทศสมาชิกแล้ว ผู้เขียนเห็นควร ปรับปรุงพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ให้สอดคล้องกับร่างข้อตกลงอาเซียนดังกล่าว ที่ผู้เขียนได้นำเสนอไว้แล้ว ดังนี้

ผู้เขียนขอเสนอเพิ่มนิยามในมาตรา 4 ดังนี้

นิยาม “สินค้า” ให้หมายถึง “สินค้าทุกประเภททั้งที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่าง เป็นวัตถุที่จับต้องได้หรือจับต้องไม่ได้ เป็นสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ สามารถบริโภคได้หรือไม่สามารถบริโภคได้ซึ่งสามารถซื้อขายเพื่อการใช้งานและการบริโภคโดยทั่วไป ที่มาจากผู้ประกอบการ และไม่ว่าจะผลิตเองหรือนำเข้ามาขาย” เพื่อให้นิยามมีความชัดเจนยิ่งขึ้นและครอบคลุมสินค้าประเภทต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ไม่เฉพาะแค่เพียงสังหาริมทรัพย์เท่านั้นตามแบบเดิม

นิยาม “ผู้เสียหาย” ให้หมายถึง “บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งใช้สินค้าหรือบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคส่วนตัว โดยมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าและได้รับความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย” ทำให้เฉพาะเจาะจงลงมาได้ว่าผู้เสียหายต้องเป็นผู้ใช้สินค้าหรือบริการที่เกิดความเสียหายนั้นจริง ๆ ไม่ใช่ผู้ซื้อสินค้ามาเพื่อขายต่อ หรือเป็นผู้รับจ้างผลิตชิ้นส่วน

นิยาม “ผู้ประกอบการ” โดย “ให้รวมถึงการให้บริการและโฆษณาสินค้าด้วย” เนื่องจากผู้ประกอบการที่ให้การบริการและผู้ประกอบการที่โฆษณาสินค้าเป็นผู้มีส่วนในการให้บริการสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแก่ผู้เสียหายและเผยแพร่โฆษณาสินค้าซึ่งมีส่วนทำให้ผู้เสียหายตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้าหรือใช้บริการนั้น ๆ

ผู้เขียนขอเสนอให้เพิ่มเติมข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของผู้ประกอบการในมาตรา 7 ให้ครอบคลุมและเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้นเพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการต่างชาติที่สนใจลงทุนภายในราชอาณาจักรไทย โดยนำแบบจากสหภาพยุโรป โดยเสนอให้เพิ่ม ดังนี้

(2) “ผู้ประกอบการได้ออกประกาศเตือนหรือเรียกสินค้าคืนแล้ว แต่ผู้เสียหายยังคงใช้สินค้าดังกล่าวต่อไป” เพื่อบังคับว่าผู้ประกอบการต้องไม่ละเลยในการออกประกาศเตือนหรือเรียกสินค้าคืนหากพบว่าสินค้าดังกล่าวไม่ปลอดภัยทันทีไม่งั้นกฎหมายจะไม่คุ้มครองให้ผู้ประกอบการนำมาเป็นข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดเพราะถือว่าผู้ประกอบการเพิกเฉยนั้นมีเจตนาฉ้อฉล

(4) “ความชำรุดบกพร่องของสินค้ามีความสอดคล้องกับกฎระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกโดยรัฐ” เพื่อคุ้มครองผู้ประกอบการที่ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายและนโยบายของรัฐแล้วจะได้ไม่ต้องรับผิด

(5) “ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิทยาการ ณ เวลาที่ผู้ประกอบการนำสินค้าออกจำหน่ายยังไม่สามารถตรวจสอบความชำรุดบกพร่องในสินค้าดังกล่าวได้” หากผู้ประกอบการพิสูจน์ได้ว่าวิทยาการที่มีอยู่และทันสมัยที่สุดไม่สามารถตรวจพบถึงความผิดปกติของสินค้าได้ ก็ไม่เป็นธรรมกับผู้ประกอบการเพราะไม่สามารถที่จะทราบได้เลยว่าสินค้าที่ตนผลิตนั้นจะส่งผลกระทบต่อความไม่ปลอดภัยของผู้ใช้อย่างไร

นอกจากนั้น ผู้เขียนขอเสนอให้เพิ่มมาตรการปิดกิจการในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 เนื่องจากมาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการที่รุนแรงที่สุดในการปราบปรามผู้ประกอบการที่มีเจตนาฉ้อโกงหรือเพิกเฉยต่อความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของตน อันจักทำให้รัฐปราบปรามผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และหลายประเทศที่ผู้เขียนกล่าวถึงในบทก่อนได้นำมาตรการนี้มาใช้ภายในประเทศเรียบร้อยแล้ว

ผู้เขียนขอเสนอว่ากฎหมายของราชอาณาจักรไทยนั้นกระจัดกระจายและมีกฎหมายย่อยอีกหลายฉบับในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค ไม่ได้รวบรวมไว้ในฉบับเดียว และอาจมีบทบัญญัติบางส่วนที่ขัดหรือแย้งกันเอง ผู้เขียนเห็นว่าบทบัญญัติบางอย่างควรยุบเลิกและรวบรวมไว้เป็นกฎหมายฉบับเดียวกันเพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้และเกิดสภาพบังคับของกฎหมายในลักษณะเดียวกันและไม่ขัดหรือแย้งกันเอง เช่น พระราชบัญญัติอาหารและยา พ.ศ. 2522 ที่ห้ามผู้จำหน่ายอาหารจำหน่ายอาหารที่ไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอม หรืออาหารที่ไม่ได้มาตรฐาน พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 ที่ต้องจัดให้มีฉลากที่ตรงกับความจริง และห้ามผลิตหรือจำหน่ายเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยปลอม ผิดมาตรฐาน และการโฆษณาเครื่องสำอางต้องไม่ใช่ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม พระราชบัญญัติวัดอุณหภูมิต่ออากาศ พ.ศ. 2535 ที่มีการควบคุมและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งวัดอุณหภูมิต่ออากาศ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ที่ควบคุมราคาและป้องกันการกักตุนสินค้า เป็นต้น โดยถือว่ามี การควบคุมสินค้าต่าง ๆ แล้ว และหากเกิดอันตรายแก่ผู้ใช้สินค้านั้น ก็จะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 และ พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

ท้ายนี้ผู้เขียนขอเสนอให้การดำเนินคดีแบบสามัญกับการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ซึ่งเป็นเรื่องของการดำเนินกระบวนการในชั้นศาลและเป็นเรื่องใหม่ในภูมิภาคอาเซียน ทั้งไม่ได้เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยโดยตรง เพียงแต่เป็นกระบวนการที่ให้โอกาสผู้เสียหายที่เสียหายในเหตุอย่างเดียวกันจำนวนมากมีทางเลือกที่จะฟ้องคดีแบบคดีสามัญหรือจะฟ้องเป็นคดีแบบกลุ่มก็ได้ จึงเป็นเรื่องที่ไม่จำต้องระบุไว้ใน

ข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย แต่ต้องมีการพูดถึงในที่ประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนเพื่อผลักดันให้กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับในหลายประเทศมากยิ่งขึ้น ก็จะเป็นผลดีแก่ผู้บริโภคที่บริโภคสินค้าภายในภูมิภาคอาเซียนและเป็นผลดีแก่ตลาดโลกด้วย

ข้อเสนอแนะที่ผู้เขียนเสนอมาทั้งหมดนั้นผู้เขียนเห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศสมาชิกอาเซียนในส่วนของ การคุ้มครองผู้บริโภค โดยถือเป็นการยกระดับมาตรฐานในการคุ้มครองแบบเดิมให้เพิ่มสูงขึ้นและเพื่อให้กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของประเทศสมาชิกเป็นแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อลดช่องว่างของกระบวนการยุติธรรมในแต่ละประเทศและเพื่อให้เจตนารมณ์ของการก่อตั้งอาเซียนให้เป็นตลาดเดียวทางการค้า เพื่อแข่งขันกับภูมิภาคอื่นสำเร็จ ได้จริงนั่นเอง